

ПОРЯДОК ПРОВАДЖЕННЯ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРАВИЛА ТОРГОВЕЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ НА РИНКУ СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Ці Порядок та правила визначають загальні умови провадження торговельної діяльності суб'єктами оптової торгівлі, роздрібною торгівлі, закладами ресторанного господарства, основні вимоги до торговельної мережі, мережі закладів ресторанного господарства і торговельного обслуговування споживачів (покупців), які придбавають товари у підприємств, установ та організацій незалежно від організаційно-правової форми і форми власності, фізичних осіб – підприємців та іноземних юридичних осіб, що провадять підприємницьку діяльність на території України (далі — суб'єкти господарювання).
2. У цих Порядку та правилах терміни вживаються у значенні, наведеному у ДСТУ 4303-2004 «Роздрібна та оптова торгівля. Терміни та визначення понять» і ДСТУ 4281-2004 «Заклади ресторанного господарства. Класифікація».
3. Торговельна діяльність провадиться суб'єктами господарювання у сфері роздрібною та оптовою торгівлі, а також ресторанного господарства.
4. Торговельна діяльність регулюється Господарським (436-15) і Цивільним (435-15) кодексами України, Законом України «Про захист прав споживачів» (1023-12), іншими актами законодавства, а також цим Порядком.
- 4¹. Особливості продажу окремих груп продовольчих та непродовольчих товарів, здійснення різних видів торгівлі, роботи закладів ресторанного господарства регулюються правилами, які затверджуються Мінекономіки за погодженням з Мінфіном, крім випадків, установлених законом.

ПОРЯДОК ПРОВАДЖЕННЯ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

5. Суб'єкт господарювання провадить торговельну діяльність після його державної реєстрації, а у випадках, передбачених законодавчими актами, за наявності відповідних документів

дозвільного характеру та ліцензії.

6. Суб'єкт господарювання може мати:

- торговельні об'єкти оптової торгівлі, складське приміщення або мережу складів — для провадження оптової торговельної діяльності;
- роздрібну, дрібнороздрібну торговельну мережу — для провадження роздрібною торговельною діяльністю;
- мережу закладів ресторанного господарства (ресторани, кафе, кафетерії тощо) — для здійснення ресторанного обслуговування.

7. Торговельними об'єктами є:

1) у сфері оптової торгівлі:

- склад товарний (універсальний, спеціалізований, змішаний);
- магазин-склад;

2) у сфері роздрібною торгівлі:

магазин, який може бути:

- продовольчим, непродовольчим, змішаним (за товарною спеціалізацією);
- універсальним, спеціалізованим, вузькоспеціалізованим, комбінованим, неспеціалізованим (за товарним асортиментом);
- з індивідуальним обслуговуванням, самообслуговуванням, торгівлею за зразками, торгівлею за замовленням (за методом продажу товарів);
- павільйон;
- кіоск, ятка;
- палатка, намет;
- лоток, рундук;
- склад товарний;
- крамниця-склад, магазин-склад.

8. Заклад ресторанного господарства розміщується у спеціально призначеному та обладнаному приміщенні.

9. Торговельні об'єкти розміщуються в установленому порядку.

10. Суб'єкти господарювання повинні забезпечити:

- відповідність приміщення (місця) для провадження діяльності у сфері торгівлі і ресторанного господарства необхідним санітарним нормам, а технічного стану приміщення (місця), будівлі та устаткування — вимогам нормативно-правових актів щодо зберігання, виробництва та продажу відповідних товарів, а також охорони праці;
- наявність на видному та доступному місці куточка покупця, в якому розміщується інформація про найменування власника або уповноваженого ним органу, адреси і номери телефонів органів, що забезпечують захист прав споживачів;
- розміщення ліцензії відповідно до встановлених законодавством вимог; продаж товарів та їх обмін згідно з установленими правилами і нормами.

На вимогу споживача (покупця) відповідальний працівник суб'єкта господарювання повинен надати йому цей Порядок, Закон України «Про захист прав споживачів» (1023-12), санітарні норми, правила продажу окремих видів товарів відповідно до спеціалізації суб'єкта господарювання.

10¹. За рішенням суб'єкта господарювання етикетування товарів або інструкції про їх застосування (в установлених випадках) можуть містити поруч із текстом, викладеним державною мовою, його переклад регіональною мовою або мовою меншини, іншими мовами.

11. Суб'єкт господарювання самостійно вирішує питання забезпечення торговельних приміщень (місць) обладнанням (холодильним, підйомно-транспортним, ваговимірвальним тощо), реєстраторами розрахункових операцій відповідно до нормативно-правових актів.

Засоби вимірвальної техніки, що використовуються у торговельній діяльності, повинні бути у справному стані, мати повірочне тавро та проходити періодичну повірку в установленому законодавством порядку.

12. На фасаді торговельного об'єкта розміщується вивіска із зазначенням найменування суб'єкта господарювання. Біля входу до торговельного об'єкта на видному місці розміщується інформація про режим роботи.

У разі здійснення виїзної (виносної) торгівлі, а також продажу товарів використанням інших нестационарних засобів на робочому місці продавця встановлюється табличка із зазначенням прізвища, імені та по батькові продавця, а також відомості про суб'єкта

господарювання, що організував торгівлю:

- для юридичної особи — найменування, адреси і номера телефону;
- для фізичної особи – підприємця — прізвища, імені та по батькові.

Усі відомості оформляються відповідно до законодавства про мови.

13. Режим роботи торговельного об'єкта та закладу ресторанного господарства, що належать до комунальної власності, встановлюється органами місцевого самоврядування відповідно до законодавства.

Для закладу ресторанного господарства, який обслуговує споживачів на підприємствах, в установах та організаціях, режим роботи встановлюється суб'єктом господарювання за домовленістю з їх адміністрацією.

У разі закриття торговельного об'єкта для проведення санітарних заходів, ремонту, технічного переобладнання та проведення інших робіт суб'єкт господарювання повинен розмістити поряд з інформацією про режим роботи оголошення про дату та період закриття.

Під час оптового продажу суб'єкт господарювання може здійснювати повний чи обмежений цикл збутових операцій з переходом права власності на товар або обмежений цикл операцій обслуговування без переходу права власності на товар.

Оптовий продаж споживчих товарів може здійснюватися на оптових ярмарках, виставках-продажу, оптових продовольчих ринках, товарних аукціонах та за допомогою засобів зв'язку.

14. Заклад ресторанного господарства:

- забезпечує наявність асортименту продукції, що затверджується відповідно до типу закладу або класу (ресторан, бар) його власником (керівником);
- виготовляє продукцію з дотриманням вимог, передбачених нормативно-правовими актами, а також має право розробляти і виготовляти фірмові страви, технологічна документація яких затверджується в установленому порядку.

15. Торговельна діяльність суб'єкта господарювання припиняється у порядку, встановленому законодавством.

ПРАВИЛА ТОРГОВЕЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ СПОЖИВАЧІВ (ПОКУПЦІВ)

16. Працівники суб'єкта господарювання зобов'язані забезпечити реалізацію прав споживачів, визначених Законом України «Про захист прав споживачів» (1023-12), виконувати ці правила та вимоги інших нормативно-правових актів, що регулюють торговельну діяльність. Працівники, залучені до виготовлення, зберігання та реалізації харчових продуктів і продовольчої сировини, зобов'язані мати спеціальну підготовку.

17. Забороняється продаж товарів, що не мають відповідного маркування, етикетування або інструкції про їх застосування (в установлених випадках), а також належного товарного вигляду, на яких строк придатності не зазначено або зазначено з порушенням вимог нормативно-правових актів, строк придатності яких минув, а також тих, що надійшли без документів, передбачених законодавством, зокрема які засвідчують їх якість та безпеку.

17¹. Забороняється продаж товарів, які імітують продовольчі товари (мають їх форму, запах, колір, вигляд, оформлення, маркування, об'єм або розмір) і ставлять під загрозу безпеку або здоров'я споживачів, зокрема дітей, які можуть сплутати їх з продовольчими товарами, покласти до рота, смоктати або їсти, що може призвести до задухи, інтоксикації, перфорації або непрохідності шлунково-кишкового тракту.

{ Пункт 18 виключено на підставі Постанови КМ N 666 (666-2018-п) від 29.08.2018 }

19. Забороняється безпідставне вилучення, приховання або затримання реалізації виставлених для продажу товарів.

Забороняється примушувати покупця придбавати товари неналежної якості або непотрібного йому асортименту.

Не допускається продаж товарів, вільна реалізація яких заборонена.

Обслуговування окремих категорій громадян, яким згідно із законодавством надаються відповідні пільги, як правило, здійснюється в спеціально відведених торговельних приміщеннях (відділах, секціях).

20. Продаж товарів та продукції, виготовленої у закладі ресторанного господарства, здійснюється суб'єктом господарювання за цінами, що встановлюються відповідно до законодавства.

Ціни на товари і продукцію зазначаються на ярликах (цінниках) або у

показчиках цін, у сфері ресторанного господарства — на ярликах (цінниках) на закуплені товари та у прейскурантах і меню на продукцію, виготовлену в закладі ресторанного господарства.

21. Суб'єкт господарювання зобов'язаний:

- надавати споживачеві (покупцеві) у доступній формі необхідну, достовірну та своєчасну інформацію про товари;
- усіляко сприяти споживачеві (покупцеві) у вільному виборі товарів і додаткових послуг, на його вимогу провести перевірку якості, безпеки, комплектності, міри, ваги та ціни товарів з наданням йому контрольних-вимірних приладів, документів, які підтверджують якість, безпеку, ціну товарів;
- забезпечити можливість використання електронних платіжних засобів під час здійснення розрахунків за продані товари (надані послуги) відповідно до законодавства;
- перевірити справність виробу, продемонструвати, за можливості, його роботу та ознайомити споживача з правилами користування;
- забезпечити приймання, зберігання і продаж товарів та продукції, виготовленої у закладі ресторанного господарства, відповідно до законодавства;
- забезпечити доступ споживачів до торговельних об'єктів без здавання на збереження особистих речей, крім товарів, реалізація яких здійснюється у таких торговельних об'єктах;
- створити умови для збереження речей споживачів, у разі, коли вхід до торговельного об'єкта з товарами, які реалізуються в таких закладах, заборонено.

22. Розрахунки за продані товари та надані послуги можуть здійснюватися готівкою та/або в безготівковій формі (із застосуванням платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо) відповідно до законодавства. Разом з товаром споживачеві в обов'язковому порядку видається розрахунковий документ установленої форми на повну суму проведеної операції, який засвідчує факт купівлі товару та/або надання послуги.

У закладі ресторанного господарства, в якому обслуговування здійснюють офіціанти, оплата проводиться безпосередньо офіціанту відповідно до рахунка, що виписується на бланку встановленої форми. Після розрахунку офіціант видає споживачеві розрахунковий документ (касовий чек, розрахункова квитанція).

23. Касир та інший працівник, з якими споживач розраховується за товар, під час проведення розрахунку повинен чітко назвати суму, що підлягає сплаті, суму, одержану від споживача, і покласти гроші окремо на видному місці, оформити розрахунковий документ на повну суму покупки, назвати споживачеві належну йому суму здачі та видати її разом з розрахунковим документом.

Касир та інший працівник, які мають право одержувати від споживача гроші за проданий товар, зобов'язані приймати без обмежень банкноти і монети усіх номіналів, які випускає в обіг Національний банк (у тому числі розмінні, обігові монети, пам'ятні та зношені банкноти і монети), що є платіжними засобами і не викликають сумніву в їх справжності та платіжності, за номінальною вартістю, а також забезпечувати наявність у касі банкнот і монет для видачі здачі (крім тих, карбування та випуск в обіг/додатковий випуск в обіг яких припинено Національним банком).

Правильність розрахунку споживач перевіряє на місці, не відходячи від каси.

Забороняється зберігання на місці проведення розрахунку (в касі, грошовому ящику, сейфі тощо) готівки, що не належить суб'єкту господарювання, а також особистих речей касира чи інших працівників.

У разі відсутності в касі монет дрібних номіналів для видачі здачі касир та інший працівник, які мають право одержувати від споживача гроші за проданий товар, зобов'язані здійснити у розрахунковому документі заокруглення загальних сум розрахунків у порядку, передбаченому постановою Правління Національного банку від 15 березня 2018 р. №25 (v0025500-18) «Про оптимізацію обігу монет дрібних номіналів».

24. Вибрані споживачем непродуктові товари за домовленістю з адміністрацією торговельного об'єкта можуть зберігатися в торговельному залі із зазначенням на виписаному товарному чеку часу оплати. Якщо споживач не вніс плату у визначений час, товар надходить у продаж.

25. Придбані великогабаритні товари (меблі, будівельні матеріали, піаніно, холодильники, пральні машини тощо) споживач має право залишити на зберігання у суб'єкта господарювання на узгоджений строк шляхом укладення договору зберігання відповідного товару. До залишеного на зберігання товару додається копія розрахункового документа, на якій зазначається строк зберігання, а на самому товарі розміщується табличка з написом «Продано». Суб'єкт господарювання протягом зазначеного строку несе відповідальність

за зберігання і якість товару.

26. Для здійснення продажу непродовольчих товарів для особистого користування (одяг, взуття, трикотажні вироби тощо) суб'єкт господарювання повинен створити умови для їх примірки, а технічно складних та інших товарів, які потребують перевірки, — умови для її проведення.

27. Вимоги споживача до якості, безпеки та обміну товарів задовольняються суб'єктом господарювання відповідно до Закону України «Про захист прав споживачів» (1023-12).

28. У разі відпуску недоброякісної або виготовленої з порушенням технології страви (виробу) споживач має право за своїм вибором вимагати від суб'єкта господарювання замінити її або сплатити вартість.

29. У закладі ресторанного господарства забороняється встановлювати мінімум вартості замовлення і пропонувати споживачеві обов'язковий асортимент продукції, виробленої у такому закладі.

30. Продаж продовольчих товарів, готових до вживання, а також тих, що швидко псуються, інших продовольчих товарів (у тому числі овочів і фруктів) за межами торговельного приміщення (виїзна, виносна торгівля) здійснюється із розміщенням тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності відповідно до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» (3038-17) за умови дотримання встановлених для таких товарів температурного режиму зберігання і санітарних норм.

На кожен партію таких товарів, якщо це передбачено законом, видається супровідний документ, яким підтверджується їх якість та безпека, із зазначенням найменування товару, виробника, його адреси, дати виробництва (виготовлення), строку придатності.

31. Заклад ресторанного господарства зобов'язаний забезпечити зберігання речей споживача в гардеробі (за його наявності). Відповідальність за збереження речей споживача в гардеробі несе заклад згідно із законодавством.

ОСНОВНІ САНІТАРНІ ВИМОГИ ДО ПІДПРИЄМСТВА ТОРГІВЛІ ТА ЙОГО ПРАЦІВНИКІВ

32. Суб'єкт господарювання повинен утримувати торговельні та складські приміщення, а також прилеглу до них територію відповідно до санітарних норм.

Під час продажу товарів і після закінчення виїзної (виносної) торгівлі

суб'єкт господарювання зобов'язаний вжити заходів для дотримання чистоти на місці торгівлі та навколо нього.

Адміністрація торговельного об'єкта, в якому здійснюється продаж продовольчих товарів, зобов'язана забезпечити кожного працівника одягом, що відповідає санітарним нормам.

Для зберігання верхнього одягу та особистих речей працівників обладнується окреме приміщення.

33. У разі зберігання товарів у складських приміщеннях і розміщення їх у торговельних залах чи на об'єктах дрібнороздрібної мережі працівники суб'єкта господарювання зобов'язані дотримуватися принципу товарного сусідства, санітарних норм, норм складування і вимог протипожежної безпеки.

34. Торговельний об'єкт обладнується відповідно до вимог

нормативно-правових актів з питань охорони праці, здоров'я та навколишнього природного середовища, протипожежної безпеки, а також санітарних норм.

35. Суб'єкт господарювання зобов'язаний забезпечити наявність у працівників, що здійснюють продаж продовольчих товарів, особистих медичних книжок установленого зразка, організацію і своєчасність проходження ними медичних оглядів та контроль за допуском їх до роботи за наявності необхідного медичного висновку. Медичні книжки пред'являються на вимогу працівників санітарно-епідеміологічної служби.

КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ ЦИХ ПОРЯДКУ ТА ПРАВИЛ

36. Контроль за дотриманням цих Порядку та правил здійснюють органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у межах їх компетенції відповідно до законодавства.

37. Перевірка дотримання цих Порядку та правил проводиться посадовою особою відповідного органу пред'явленням службового посвідчення та направлення на перевірку в присутності особи, що здійснює продаж товарів, і представника суб'єкта господарювання, що перевіряється.

Результати перевірки оформлюються актом, один примірник якого залишається у суб'єкта господарювання.

Особа, що допустила порушення цих Порядку та правил, зобов'язана дати письмове пояснення, яке додається до акта. У разі відмови підписати акт чи дати пояснення в акті робиться запис про те, що зазначена особа ознайомлена із змістом акта і від його

підписання відмовилася.

Працівники суб'єкта господарювання зобов'язані створити умови для проведення перевірки та забезпечити здійснення заходів щодо усунення виявлених недоліків і порушень.

38. Суб'єкт господарювання повинен мати журнал реєстрації перевірок установленого зразка, в якому особи, що їх проводять, роблять відповідні записи.

39. За порушення цих Порядку та правил суб'єкт господарювання та його працівники несуть відповідальність згідно із законодавством.